

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสภาพ พฤติกรรม และปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ สภาพข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเนื้อหาสาระของการวิจัยให้ครอบคลุม เนื้อหา ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ตั้งกรอบแนวความคิดในการวิจัย เป็นการประมวลความรู้จากเรื่องที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด มากำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย

3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

(2) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

(3) บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสายผู้สอน

4) สร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก และถือเป็นการรอบของเครื่องมือว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้น สามารถตอบคำถามในการวิจัยได้หรือไม่

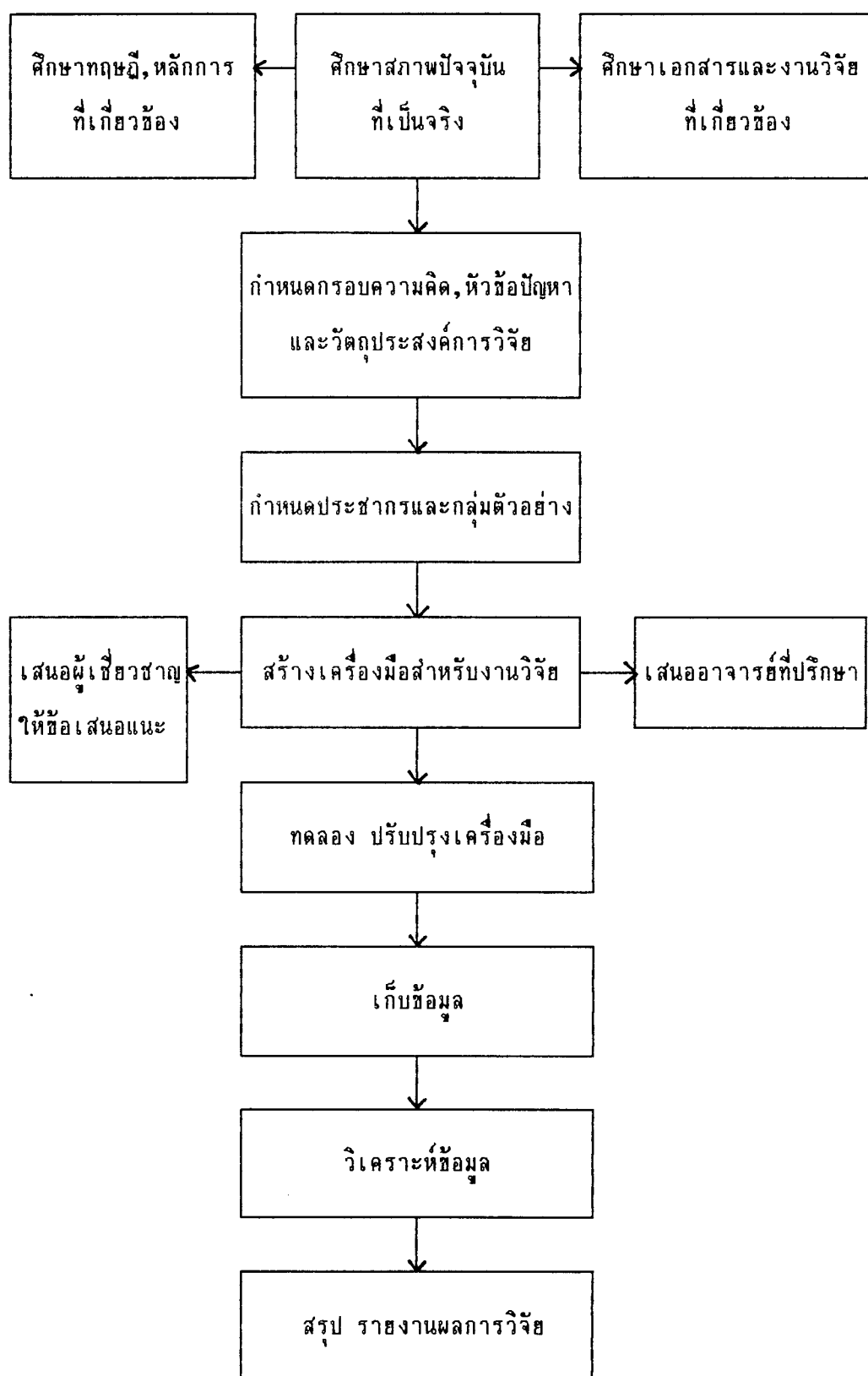
5) ผู้วิจัยจะนำเครื่องมือไปทดลองใช้ เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยกำหนดพื้นที่ในการทดลอง คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

6) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ที่ได้ไปแก้ไขแล้วเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในการวิจัย ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการได้ข้อมูลกลับคือไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90.00

7) วิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้ข้อมูลจากเครื่องมือที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว โดยหาค่าสถิติตามประเภทของแบบสอบถามนั้น ๆ และแปลผลการวิจัย

8) สรุปผลการวิจัย และเสนอผลการวิจัย

จากขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปเป็นแผนภูมิขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 6,133 คน
ประกอบด้วย

- (1) บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้แก่
 - ก. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 12 คน
 - ข. ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 12 คน
 - ค. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน จำนวน 212 คน
- (2) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 83 คน
- (3) บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่
 - ก. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 482 คน
 - ข. ข้าราชการครูสายผู้สอน จำนวน 5,332 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 814 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการ
ดังต่อไปนี้

- (1) บุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีการเลือกกลุ่ม
ตัวอย่าง ดังนี้
 - ก. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใช้ประชากรเป็นกลุ่ม
ตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน
 - ข. ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ใช้ประชากรเป็น
กลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน
 - ค. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน ได้กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่าง (Sample size) จากตารางของ Krejcie R.V. และ Morgan
D.W. (อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 136 คน
และกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอแล้วสุ่ม
อย่างง่าย (Simple random sampling)

(2) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ใช้ประชากรเป็น
กลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 83 คน

(3) บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา เลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ก. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
จากตาราง Krejcie R.V. และ Morgan D.W. (อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม,
2534) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 214 คน และกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างตาม
สัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอแล้วสุ่มอย่างง่าย

ข. ข้าราชการครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษากำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie R.V. และ Morgan D.W. (อ้างถึง
ใน ประยูร อาษานาม, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 357 คน และกำหนด
ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอแล้วสุ่มอย่างง่าย

รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้
แสดงในตารางที่ 1-2 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสาย
ผู้สอน จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ส.ป.อ.	จำนวน					
	เจ้าหน้าที่		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองหนองคาย	20	13	58	26	770	52
ท่าบ่อ	21	14	34	15	475	32
ศรีเชียงใหม่	13	8	30	13	289	19
สังคม	11	7	20	9	148	10
โพนพิสัย	30	19	106	47	1,108	74
โซ่พิสัย	20	13	37	16	421	28
ปากคาด	11	7	18	8	204	14
บังกาฬ	21	14	53	24	510	34
พรเจริญ	14	9	21	9	236	16
เซกา	19	12	46	20	499	33
บึงโขงหลง	6	4	17	8	206	14
ศรีวิไล	10	6	15	7	223	15
บึงคล้า	9	6	11	5	76	5
สระใคร	7	4	16	7	167	11
รวม	212	136	482	214	5,332	357

ตารางที่ 2 สรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกเป็น 3 กลุ่มตามสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ

สพอ.	จำนวน			
	บุคลากร ในสำนักงาน	กปอ.	บุคลากร ในโรงเรียน	รวม
เมืองหนองคาย	15	8	78	101
ท่าบ่อ	16	6	47	69
ศรีเชียงใหม่	9	6	32	47
สังคม	8	4	19	31
โพนพิสัย	21	15	121	157
โซพิสัย	15	7	44	66
ปากคาด	9	4	22	35
บึงกาฬ	16	7	58	81
พรเจริญ	11	4	25	40
เซกา	13	7	53	73
บึงโขงหลง	6	4	22	32
ศรีวิไล	8	4	22	34
บึงคล้า	8	3	10	21
สระใคร	5	4	18	27
รวม	160	83	571	814

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อศึกษาสภาพ พฤติกรรม และปัญหาการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาที่ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร การจัดองค์การ การพัฒนาองค์การ หลักและระบบการบริหารการศึกษา บทบาท หน้าที่และขอบข่ายงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งที่คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

2) กำหนดกรอบแนวความคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย หลังจากที่ได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) กำหนดวัตถุประสงค์ของเครื่องมือวิจัยโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

4) สร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวความคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย

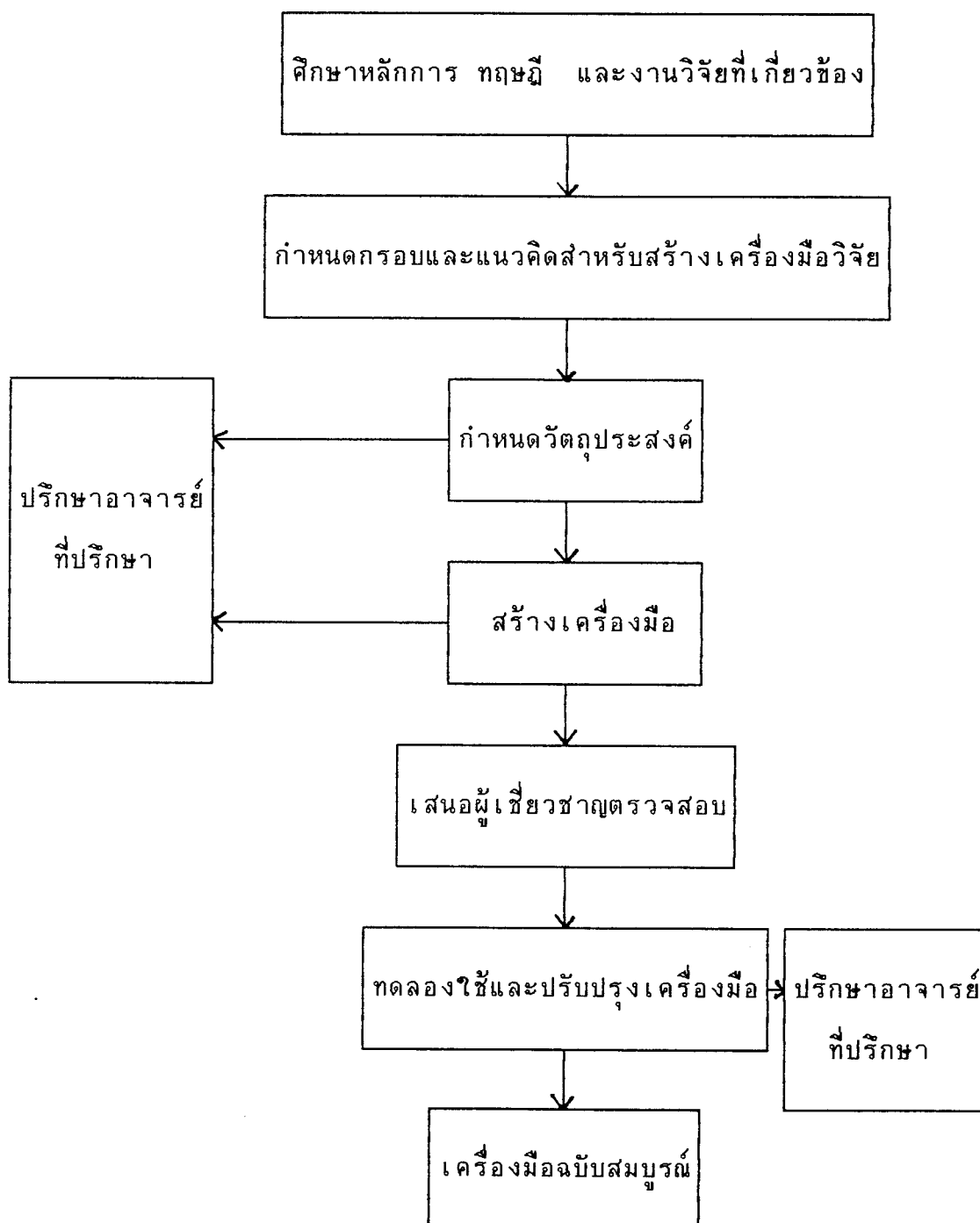
5) เสนอร่างเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยง (Reliability)

7) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

8) สร้างเครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์

จากขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ สามารถสรุปเป็นแผนภูมิขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

แผนภูมิที่ 8 ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.3.2 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หน.ปอ., ผช.हन.ปอ., เจ้าหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน และ กปอ. แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ประเมินสภาพการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษา-อำเภอในด้านการวางแผน การจัดองค์การและการพัฒนาองค์การและการนิเทศ การศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ และตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการปฏิบัติตนและพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษา-อำเภอในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การพัฒนาองค์การและการนิเทศ การศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ชุดที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการครูสายผู้สอนแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการปฏิบัติตนและพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษา-

อำเภอในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การพัฒนาองค์การ และการนิเทศ การศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

3.3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

- 1) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างและความตรงตามเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และพฤติกรรมที่ต้องการวัดสามารถวัดได้ครอบคลุมครบถ้วนตามเนื้อหาที่ต้องการให้วัด และวัดได้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตลอดจนความชัดเจนทางภาษา
- 2) นำเครื่องมือไปทดลอง (Try-out) ใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (r_α) ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง 0.99

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยมีหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เสนอต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย เพื่อพิจารณาขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ด้วยตนเอง
- 3) ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในบางส่วน และขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและจัดเก็บแบบสอบถามคืนผู้วิจัยในส่วนที่เหลือ
- 4) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งสิ้น 814 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 764 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.86 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน		
	แบบสอบถาม ที่ส่งไปทั้งหมด	แบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืน	ร้อยละของ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน
1) บุคลากรในสำนักงาน	160	146	91.25
2) กปอ.	83	71	85.54
3) บุคลากรในโรงเรียน	571	547	95.80
รวม	814	764	93.86

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติดังนี้

- 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- 2) สภาพการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6 การแปลผลข้อมูล

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

1) สภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาการปฏิบัติงาน

- 3.51 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติงาน หรือมีปัญหา มากที่สุด
 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติงาน หรือมีปัญหา มาก
 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติงาน หรือมีปัญหา น้อย
 1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติงาน หรือมีปัญหา น้อยที่สุด

2) พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

- 3.51 - 4.00 หมายถึง พฤติกรรมเหมาะสมดีมาก
 2.51 - 3.50 หมายถึง พฤติกรรมเหมาะสมดี
 1.51 - 2.50 หมายถึง พฤติกรรมเหมาะสม
 1.00 - 1.50 หมายถึง พฤติกรรมควรปรับปรุง